

Remkes

vinden als dat niet meer gebeurde, maar het is juist dat de nieuwe Kamer en het nieuwe kabinet daarover een besluit moeten nemen.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Zojuist is verwezen naar het herindelingskader dat in 2002 tot stand is gekomen. Daarmee is een duidelijke ommezwaai gemaakt ten opzichte van het verleden: in het verleden werd een en ander van bovenaf opgelegd en nu staat het draagvlak van onderaf centraal. Kan de minister duidelijk zeggen of hij graag op dat spoor wil blijven doorgaan, of dat hij er de voorkeur aan geeft om een en ander weer ter discussie te stellen? Is de minister met mij van mening dat het voor gemeenten vaak bijzonder verlamvend en verwarrend werkt als zij door dit soort discussies voortdurend in hun bestaansrecht worden bedreigd? Moeten wij op een gegeven moment niet duidelijk zeggen dat gemeenten, ongeacht hun omvang, niet direct behoeven te vrezen voor een gemeentelijke herindeling als zij hun taken goed uitvoeren?

Minister **Remkes**: Ik heb zojuist al gesproken over het herindelingskader. Vaak wordt de indruk gewekt dat dat kader afhankelijk is van de vrijwilligheid van de gemeenten. Dat kader houdt echter meer in en sluit aan op het regeerakkoord. Uiteraard is het belangrijk om dat proces zorgvuldig in te zetten. Ik heb overigens niet gezegd dat wij blauwdrukken moeten ontwikkelen. Het Rijk is in het belang van zijn bestuurlijke organisatie verantwoordelijk voor het vaststellen van een aantal criteria waarmee de werkvloer aan de slag moet. Als op een bepaald moment blijkt dat het laatste in onvoldoende mate gebeurt, hebben wij uiteraard ook onze eigenstandige politieke verantwoordelijkheid. Vanzelfsprekend spelen vrijwilligheid en zelfwerkzaamheid een belangrijke rol in dat proces.

De heer **Van Beek** (VVD): Wij ontvangen steeds meer rapporten van commissies en organisaties die zich zorgen maken over de bestuurlijke organisatie in het westen van het land, dus in de Randstad. Niet alleen op provinciaal niveau maakt men zich zorgen, maar ook op gemeentelijk niveau. Een groot aantal gemeenten voert daarover gesprekken. Eindelijk nemen wij dus waar dat er op dat punt van onderaf sprake is van beweging. Nu zegt de minister dat hij het zelf zal regelen als blijkt dat binnen twee jaar niet datgene is bereikt wat hij wil. Was het niet beter geweest als de minister die zin niet had uitgesproken? Past het niet beter bij de door hem beoogde zorgvuldigheid om provincies en gemeenten te stimuleren in plaats van te dreigen?

Minister **Remkes**: Als er een fout in de bestuurlijke organisatie is geconstateerd en bovendien is vastgesteld dat het uit bestuurlijk oogpunt te druk is, is het Rijk naar mijn idee verantwoordelijk voor het voorstellen van de route. Die boodschap heb ik voor het voetlicht gebracht. Het gaat mij niet om die termijn van twee jaar, maar ik hecht er wel aan om duidelijk te maken dat het geen vrijblijvende operatie kan zijn.

De **voorzitter**: Voordat ik de heer Irrgang het woord geef, wijs ik erop dat de uitspraken van de minister betrekking hebben op kleine gemeenten.

Minister **Remkes**: Wij hadden gisteren al het genoegen

om in een andere context met elkaar van gedachten te wisselen.

De heer **Irrgang** (SP): Dat is correct. De minister heeft met zijn uitspraken en voorstellen veel onrust veroorzaakt. Wat is zijn intentie? De Kamer gaat volgende week met reces en over een maand vinden verkiezingen plaats. De SP heeft geen behoefte aan dergelijke uitspraken. Fracties die van mening zijn dat kleine gemeenten moeten worden gedwongen om te fuseren, kunnen het debat daarover in de komende verkiezingscampagne voeren.

Minister **Remkes**: Naar mijn idee heb ik zojuist duidelijk gezegd wat de context van de discussie is. Op dit moment kan ik er niet meer van maken. Over dit onderwerp wil ik graag op een volwaardige manier met de Kamer van gedachten wisselen en ik zou het geen probleem vinden om dat in het reces te doen. Als u daar een dag voor terug wilt komen, dan doe ik dat ook graag.

Mevrouw **Fierens** (PvdA): Ook de PvdA-fractie was verrast over uw timing. Wij zijn ook niet voor uw voorstellen. De afgelopen vier jaar bent u uiterst terughoudend geweest en zijn allerlei voorstellen de revue gepasseerd voor gemeenten die te klein zijn gebleven, bijvoorbeeld in West-Friesland. Ik wil graag van u weten welke invloed het rapport van Bovens en het manifest van de VNG hebben gehad op de timing van uw uitspraak. U hebt een misschien wat moeizame relatie met de VNG. In het manifest wordt gepleit voor gemeentelijke herindeling. Ineens komt toch het centralisme van de VVD om de hoek kijken en doet de minister ferme uitspraken, terwijl hij dat vier jaar niet heeft gedaan.

Minister **Remkes**: Ik heb net de achtergronden van de discussie geschetst. Mevrouw Fierens kent mijn agenda wel. Volgens mij is de agenda eerder verschenen dan het rapport van de commissie-Bovens. De agenda is zeker eerder verschenen dan het manifest van de VNG. Overigens was ik van plan om de VNG in november op de bijzondere vergadering van de VNG te prijzen voor de samenhang die men zelf aanbrengt tussen de verdere decentralisatie van beleid en de schaalomvang van gemeenten. Dat vind ik een moedige stap van een belangenorganisatie als de VNG.

Vragen van het lid Van Bommel aan de minister voor Ontwikkelingssamenwerking over de **verklaring tot ongewenst persoon van VN-afgezet Jan Pronk door de regering van Sudan**.

De heer **Van Bommel** (SP): Voorzitter. Oud-minister Jan Pronk is sinds augustus 2004 speciale afgevaardigde voor de Verenigde Naties in Sudan. Hij moet daar toezicht houden op het ingewikkelde vredesproces. Het betreft een land dat geteisterd wordt door intern geweld en strijd waardoor sprake is van honderdduizenden doden en miljoenen vluchtelingen. Deze Kamer kent Jan Pronk als een zeer kritisch persoon, meer een politicus dan een diplomaat. Gezien de omstandigheden in Sudan

Van Bommel

is dat misschien maar goed ook. Het geweld in Darfur heeft honderdduizenden mensenlevens gekost en miljoenen vluchtelingen opgeleverd. Openheid daarover en vooral openheid over de betrokkenheid van de regering en het leger van Sudan is alleen maar toe te juichen, meent de SP-fractie. De regering van Sudan heeft daar kennelijk anders over gedacht en heeft Jan Pronk verordonneert om het land binnen drie dagen te verlaten nadat hij op zijn weblog had geschreven dat het leger verliezen had geleden en dat het leger aan het demoraliseren was. De minister voor Ontwikkelingssamenwerking heeft Jan Pronk via de media opgeroepen om geen gehoor te geven aan die oproep. Toch is Jan Pronk inmiddels teruggekeerd naar New York voor overleg met de secretaris-generaal van de VN, Kofi Annan.

De SP heeft daarover de volgende vragen. Doorkruist de minister voor Ontwikkelingssamenwerking met haar oproep aan het adres van Jan Pronk niet het beleid van VN-chef Kofi Annan? Pronk zit daar immers voor de Verenigde Naties. Hij zit daar niet voor Nederland. Heeft de minister voor Ontwikkelingssamenwerking overleg gehad met het VN-secretariaat in New York nadat bekend werd dat Pronk zou terugkeren naar New York? Indien dit zo is, wat zijn dan haar verwachtingen? Acht zij het bijvoorbeeld reëel dat Pronk terugkeert naar Sudan om zijn termijn tot juni 2007 af te maken? Heeft zij, nadat zij heeft vernomen dat Pronk toch zou terugkeren, haar oproep aan het adres van Pronk teruggenomen? Wat betekent precies het vertrek van Pronk uit Sudan voor de mensen in Darfur? Pronk gold als de ogen en de oren van de wereld in dat deel van Sudan. Hij is zo'n beetje de enige persoon in dat deel die weet hoe het precies zit. Wat betekent het vertrek van Jan Pronk voor het vredesproces tussen Noord-Sudan en Zuid-Sudan? De komst van Pronk maakte immers onderdeel uit van het vredesverdrag tussen Noord en Zuid. Het wegsturen van Jan Pronk kan ook worden opgevat als een poging om het vredesakkoord te ondermijnen.

□

Minister **Van Ardenne-van der Hoeven**: Voorzitter. De uitwijzing van speciale vertegenwoordiger van de VN Jan Pronk uit Khartoum kwam bij ons onverwacht. Het was een donderslag bij heldere hemel. Het kwam ook ongelegen. Er is namelijk niet alleen sprake van uitwijzing van een vertegenwoordiger van de VN, maar wij wachten ook al enige tijd op plaatsing van een vertegenwoordiger van de Afrikaanse Unie. Beide vertegenwoordigers zijn van grote betekenis voor de vredesopbouw in Darfur, en de VN speelt een rol van betekenis in de wederopbouw van het zuiden na het conflict met het noorden. De heer Van Bommel heeft hierover in dit debat ook gesproken. Ik heb inderdaad onmiddellijk nadat het nieuws bekend werd, via de vertegenwoordiger van Nederland in New York contact gezocht met het secretariaat van de secretaris-generaal van de VN om hem te vragen er bij de Sudanese overheid op aan te dringen dit besluit te heroverwegen. Vervolgens is er contact gezocht met de heer Pronk in Khartoum, wat overigens niet eenvoudig was omdat de telefoon kennelijk uitgeschakeld of roodgloeiend stond. Via de Nederlandse ambassadeur in Khartoum is geprobeerd hem ertoe te bewegen om inderdaad te blijven. Sudan kan namelijk niet zonder een vertegen-

woordiger van de VN! Vervolgens heeft er op zondagavond een overleg plaatsgevonden met de in Khartoum vertegenwoordigde internationale gemeenschap. Een aantal ambassadeurs en een aantal vertegenwoordigers van de Europese Commissie is hier bijeengekomen, en heeft één lijn getrokken ten aanzien van de positie van Jan Pronk. Jan Pronk moet blijven als de beste vertegenwoordiger van de secretaris-generaal in Sudan! Gelukkig heeft de heer Pronk onmiddellijk als reactie bij de overhandiging van de brief door de rechterhand van de minister van Financiën, de heer Lamakol, gezegd dat hij niet uitgewezen kan worden, omdat hij in dienst is van de Verenigde Naties, en dat hij door de secretaris-generaal naar New York is geroepen voor consultaties. Hij heeft op dat moment dus de juiste woorden gesproken. Vervolgens zal er nu door de Europese Unie een verklaring worden uitgebracht, die in overeenstemming met deze lijn is. De secretaris-generaal heeft al gezegd, dat de heer Pronk de VN-vertegenwoordiger is en blijft in Khartoum. Wat zou het vertrek van Jan Pronk betekenen voor de mensen in Darfur? Wat zou het vertrek betekenen voor het noord-zuidvredesproces? Het zou dramatisch zijn, aangezien Jan Pronk een vertegenwoordiger is die altijd en voortdurend de vinger op de zere plek heeft gelegd, die precies heeft verteld wat er aan de hand is in Darfur, en die precies aan de orde heeft gesteld waar de Sudanese overheid in gebreke blijft. Dat is natuurlijk het kritieke punt! Het gaat niet om de persoon Pronk, maar om het feit dat de Sudanese regering niet graag ziet dat de werkelijkheid over het voetlicht wordt gebracht door de vertegenwoordiger van de secretaris-generaal. Het is echter juist zijn taak om aan de orde stellen wat niet in overeenstemming is met overeenkomsten die ook door de Sudanese overheid zijn getekend. Hij staat dus volkomen in zijn recht.

Het is onduidelijk hoe het verder gaat. Deze week zal de consultatie plaatsvinden en dan zullen wij zien wat daaruit tevoorschijn komt. Wij hebben voortdurend contact met zowel de secretaris-generaal in New York als met Jan Pronk. Wij hopen dat onze inzet van afgelopen zondag ook de uitkomst zal zijn van de gesprekken met de secretaris-generaal.

De heer **Van Bommel** (SP): Het is goed nieuws dat er nu één lijn wordt getrokken en dat het uitgangspunt is dat de heer Pronk als vertegenwoordiger van de heer Kofi Annan in Sudan blijft. Gisteren hebben wij via de media de reactie van de minister van Buitenlandse Zaken gehoord, die erop neerkwam dat het optreden van de heer Pronk niet zo verstandig zou zijn geweest. Nu kunnen wij één lijn trekken. Internationaal, dat wil zeggen door de Verenigde Naties, door Nederland en door andere landen wordt gesteld dat Pronk naar Sudan zal terugkeren. Als dit het uitgangspunt is, ben ik daarover zeer tevreden.

Ik heb een vraag over de VN-vredesmacht in de toekomst. Het is de uitgesproken wens van de Verenigde Naties om de troepenmacht van de Afrikaanse Unie eind dit jaar te vervangen door een VN-troepenmacht. Denkt de minister dat dit proces schade heeft opgelopen of dat het contact juist nu beter zal zijn, ook met de regering in Khartoum?

Een no-flyzone is steeds de inzet geweest om te komen tot veiligheid voor de mensen in Darfur. Ziet de minister op dat punt vooruitgang? Op welke wijze meent

Van Ardenne-van der Hoeven

zij dat de instelling daarvan door de VN kan worden bespoedigd?

Minister Van Ardenne-van der Hoeven: Ik kan niet iets meedelen over wat de uitkomst zal zijn van de bespreking tussen de vertegenwoordiger en de secretaris-generaal. Te gelegener tijd zal ik dit de Kamer laten weten. Wat ik wel weet, is dat deze uitwijzing en de houding van de Sudanese overheid zeer onwelkom zijn op dit moment. Wij staan aan de vooravond van een lange reeks van pogingen om de politieke druk op de Sudanese overheid dusdanig op te voeren dat zij uiteindelijk zal instemmen met de uitvoering van resolutie 1706, die eist dat de troepenmacht van de Afrikaanse Unie wordt omgevormd in een VN-geleide Afrikaanse troepenmacht. Dan heb je ook een vertegenwoordiger nodig in Khartoum en die is op dit moment in New York, althans onderweg.

Wat betekent deze uitwijzing voor het traject? Het kan best zijn dat wij in deze crisis een kracht, een uitdaging moeten zien. Aan het einde van de brief van de Sudanese overheid staat dat men er zeer aan hecht, de verhoudingen met de VN goed te houden. Zeker de regering van nationale eenheid is alles aan gelegen, de contacten met de VN goed te houden. Dat moet volgens mij de ingang zijn, de toegang ook voor de secretaris-generaal om extra druk op de Sudanese overheid te blijven zetten, teneinde tot uitvoering te kunnen komen van resolutie 1706. Wie weet, kan dit een keerpunt zijn, niet alleen in de betrekkingen, maar ook wat de uitvoering van resolutie 1706 betreft.

De heer **Koenders** (PvdA): In tegenstelling tot de heer Van Bommel acht ik het erg belangrijk dat de Nederlandse regering in de afgelopen dagen en uren de onverkorte en eenduidige steun heeft uitgesproken voor Jan Pronk, niet alleen omdat hij een Nederlander is die zeer moeilijk werk doet, maar vooral voor de zaak van Darfur zelf. Juist omdat het om Darfur zelf gaat, wil ik de regering vragen welke vervolgstappen nu mogelijk zijn vanuit de verschillende hoofdsteden. Uiteraard is de secretaris-generaal degene die moet beslissen. Ik neem aan dat de minister van Buitenlandse Zaken nu hij in New York en Washington is, contact heeft met Kofi Annan en Condoleezza Rice. Ik zou dat graag bevestigd zien en ik zou graag horen wat zijn inzet is.

Mijn tweede punt heeft te maken met het feit dat een deel van de Sudanese regering, zeker in het zuiden, deze stap niet gesteund heeft of nog niet gesteund heeft. Daarom acht ik het heel belangrijk om direct bij de Sudanese regering te interveniëren. Ik kan mij voorstellen dat u, als u daar op bezoek gaat, vooral in de richting van de president opereert.

Mijn derde en laatste punt is dat wat Jan Pronk gezegd heeft in zijn weblog, algemeen bekend is: er is sprake van een actieve mobilisatie van de Sudanese troepen tegen de resoluties van de VN in. Dat is bekend in de nationale en internationale media en dat hoort natuurlijk ook gerapporteerd te worden op alle terreinen in de VN. Wil de minister nu samen met het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, maar vooral met andere Europese landen bekijken hoe de druk op de Sudanese regering kan worden vergroot? Hoofdpunten zijn daarbij een actieve mobilisatie, een actief optreden tegen de burgers in Darfur en de voorbereiding van de no flyzone waarom hier ook in een motie is verzocht.

Minister Van Ardenne-van der Hoeven: Welke vervolgstappen zijn mogelijk? Laten wij afwachten wat de consultatie oplevert, dan kunnen wij verdere stappen zetten. Het hangt er sterk van af of de secretaris-generaal de kans benut die er nu ligt. Dat is wat wij hem vragen, niet alleen vanuit Nederland. De hele internationale gemeenschap doet dat. Daarbij gaat het om de gehele Sudanese regering. Het is inderdaad inmiddels bekend dat het besluit dat via een brief is overhandigd aan de heer Pronk niet door de gehele regering is genomen. Er is geen kabinetsvergadering geweest, er is hier slechts een aantal ministers bij betrokken geweest. Dat biedt een kans voor ons. Gisteren was er een bijeenkomst van ambassadeurs in Khartoum met de president, ter gelegenheid van het Suikerfeest. Daar is stelselmatig door de ene ambassadeur na de andere bezwaar aangetekend tegen deze handelwijze. De president van Sudan kreeg het wel heel erg ongemakkelijk toen hij moest toelichten op basis waarvan dit besluit was genomen. De informatie die in het weblog van Jan Pronk staat, is geen nieuwe informatie. Voor een deel is het nieuwe informatie die uit de regio komt, maar voor een ander deel is het bekende informatie. In de Khartoum Monitor is ook heel veel te lezen.

Natuurlijk zullen wij met de ons welgezinde partijen, maar ook met ons minder welgezinde partijen, want daar trekken wij ook mee op, doorgaan om het proces in Darfur niet te laten stagneren vanwege dit incident. Dat zeg ik de Kamer toe. En de no flyzone blijft onderdeel van het pakket van sancties, van de carrot and sticks die wij met elkaar aan het opstellen zijn.

Mevrouw **Ferrier** (CDA): De CDA-fractie is zeer bezorgd over de ontstane situatie in Sudan. Daarbij gaat het ons in de eerste plaats om de mensen in dat land. Nederland heeft van oudsher een grote inzet in de vredesontwikkelingen in Sudan, in het conflict tussen het noorden en het zuiden. Nederland speelt ook een rol in de ontwikkelingen in Darfur. Nederland heeft de grootste ambassade in Sudan, met opleidingsmogelijkheden. Ons gaat het niet om de heer Pronk. Onze zorg betreft de mensen in Sudan. Op wat voor manier kunnen wij in de nu ontstane situatie de hulp waarborgen, die zo nodig is voor de mensen in Sudan? De minister sprak daarnet van een proces. Hoe kunnen wij er in dat proces, waarvan wij de uitkomsten nog niet kennen, voor zorgen dat de mensen in Sudan niet opnieuw het slachtoffer worden?

Minister Van Ardenne-van der Hoeven: Wij hebben ons er in de afgelopen uren van vergewist dat de hulpacties in Darfur en de wederopbouwactiviteiten in het zuiden, geleid door de VN, onverkort doorgaan. De heer Pronk heeft maatregelen genomen op zijn kantoor in het noorden en in het zuiden om ook tijdens zijn afwezigheid te zorgen dat de activiteiten zoals gepland gewoon doorgaan en de mensen zullen bereiken.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Ook mijn fractie is van mening – in tegenstelling tot de SP-fractie – dat de regering, met name deze minister, buitengewoon adequaat gereageerd. Wij waren heel blij dat zij een oproep heeft gedaan aan de heer Pronk om in Sudan te blijven. De teksten die de heer Pronk op zijn weblog heeft geschreven, zijn niet nieuw. Dat dwingt ons tot actie. Wij kunnen het echt niet laten gebeuren dat de Sudanese regering een brutale stap zet tegenover de

Van Ardenne-van der Hoeven

Verenigde Naties door te zeggen dat de VN-gezant niet meer welkom is. Daarop hoort een stevig antwoord te komen. Is het mogelijk dat de Europese Unie naast alle waardevolle initiatieven die de minister heeft opgesomd de heer Solana op pad stuurt?

Minister **Van Ardenne-van der Hoeven**: Wij hebben de Europese Unie verzocht om een gezamenlijke verklaring uit te brengen. Nog niet zo lang geleden zijn de heren Barroso en Michel in Khartoum geweest. Ik weet niet of het wenselijk is de heer Solana op pad te sturen. Wij zullen dit punt voorleggen aan de Europese Unie.

De heer **Van Baalen** (VVD): Het is niet aan een diplomaat om zijn persoonlijke zieleroeselen op een openbaar weblog te zetten. De heer Pronk heeft de regering in Khartoum een stok gegeven om hem en de VN mee te slaan. Ook de VVD-fractie is ervan overtuigd dat de heer Pronk het hart op de juiste plaats heeft, maar hij heeft onverstandig geopereerd. Onderschrijft de minister de woorden van minister Bot dat er onverstandig geopereerd is? Een ander punt is de Nederlandse ontwikkelingsrelatie met Khartoum. De minister sprak van "carrots and sticks". Dat betekent voor de VVD-fractie dat de subsidiekraan voor Khartoum dient te worden dichtgedraaid indien dit regime niet wenst samen te werken met de Verenigde Naties.

Minister **Van Ardenne-van der Hoeven**: Ten aanzien van de uitspraken van minister Bot moet ik de heer Van Baalen tegenspreken, die wellicht vrijelijk citeert uit eigen werk, maar niet uit de uitspraken van de minister. Hij heeft gezegd dat de heer Pronk een bevlogen man is, die het hart op de tong draagt en die inderdaad ook wel eens uitspraken doet die niet zo welkom zijn. Minister Bot heeft echter niet gezegd dat dit er onverkort toe zal moeten leiden dat een regering in welk land ter wereld ook een diplomaat het land uitzet. Die relatie heeft de minister van Buitenlandse Zaken gelukkig niet gelegd. Hij heeft dat zo ook niet bedoeld. Hij heeft ook gezegd dat het aan de andere kant wel goed is dat iemand zegt wat er fout gaat in Darfur en wat de Sudanese overheid niet goed doet. Was het niet dit punt geweest, dan zou er wellicht een ander punt zijn geweest. Voordat de heer Pronk naar Sudan ging, werd de vorige VN-diplomaat uitgewezen. Dat is niets nieuws. De Sudanese overheid zoekt en zal altijd wel iets vinden. Een diplomaat moet doen waarvoor hij staat. Dat heeft de heer Pronk gedaan en dat doet hij. Hij zal het ook blijven doen, hij zal aan de orde moeten blijven stellen in hoeverre afspraken worden nagekomen. Dit kan in een weblog of in een rapport aan de Veiligheidsraad. Als de heer Van Baalen en ik hierover van mening verschillen, dan moeten wij hier op een ander moment maar eens verder over praten. Wat verwachten wij nu van onze speciale gezanten? Er is ook een Europese vertegenwoordiger, Pekka Haavisto, die ook vrijelijk aangeeft wat hij doet. Ik moet er niet aan denken dat deze speciale vertegenwoordigers meel in de mond zouden moeten houden en hun werk maar half zouden mogen doen.

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66): Voorzitter, de woorden van de minister komen recht uit het hart, ik kan ze alleen maar ondersteunen. Het brandt in Sudan en natuurlijk gaat het niet om de persoon Pronk, maar hij heeft wel voortdurend aan de bel getrokken en aangegeven wat er

precies aan de hand was in Sudan. Dit moet zo blijven en ik ben blij dat de inzet zal zijn dat de heer Pronk weer terug moet naar dit land.

Nu heeft de minister zojuist gezegd dat er natuurlijk gesproken zal worden over de stappen die gezet moeten worden, maar ik wil toch wel graag weten wat de inzet van de regering daarbij zal zijn, want de mensen die van de heer Pronk en zijn medewerkers afhankelijk waren, dreigen nu een beetje in de kou te komen staan.

Minister **Van Ardenne-van der Hoeven**: Het was al mijn voornemen om aanstaande zondag naar Khartoum te vertrekken om daar te spreken met de leden van het kabinet die hierbij een belangrijke rol spelen, om na te gaan wat de geschillen zijn en welke oplossingen er mogelijk zijn. Ik kan natuurlijk geen enkele garantie geven voor de uitkomst van deze gesprekken, maar ik heb dit besluit genomen in overleg met de speciale vertegenwoordiger. Afgelopen zondag vroeg ik me af wat ik in Khartoum zou moeten doen, als de regering aldaar niets met de VN van doen wil hebben, maar uiteindelijk bleek het toch beter te zijn om de contacten aan te houden en de politieke druk op te voeren. Vandaar dat wij hier nu zelf moeite voor doen; ik verwacht dit ook van de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Minister Bot heeft er in de afgelopen dagen ook bij Condoleeza Rice aangedrongen om actie te ondernemen bij de regering in Khartoum en bij de Verenigde Naties.

Vragen van het lid Van Oudenallen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over **inenting met het griepvaccin**.

De **voorzitter**: In verband met de tijd wil ik alleen mevrouw Van Oudenallen in de gelegenheid stellen om vragen te stellen en zal ik geen aanvullende vragen toelaten.

Mevrouw **Van Oudenallen** (Groep Van Oudenallen): Voorzitter. Iedereen zal in de afgelopen tijd wel in de kranten hebben gelezen dat er volgens de Europese Unie een pandemie in aantocht is, ofte wel mogelijk veertigduizend doden als de griepgolf zou doorzetten. Alle partijen die aan de verkiezingen zullen deelnemen, willen geen wachtlijsten meer voor patiënten en ook geen onnodig ziekteverzuim. Maar ja, als een patiënt nu bij de dokter komt voor een griep prik, zal die stotterend bekennen dat hij de patiënt op een wachtlijst moet zetten. Als de patiënt bij zijn baas aankomt, moet hij zeggen dat hij net als zevenenzeventigduizend werknemers in Nederland geen griep prik kan krijgen, evenals ruim twee miljoen anderen.

Nu heb ik mijn huiswerk gedaan en ik heb begrepen dat Sanofi Pasteur MSD drie kwart van alle vaccins in Nederland levert – wie het overgebleven kwart levert, is mij tot nu toe niet duidelijk – en dat deze week vaccins zouden zijn aangeleverd bij meer dan duizend huisartsen. Waarom zijn er dan toch geen vaccins beschikbaar? Omdat er in Israël plotseling vier mensen overleden die ingeënt waren, op een totaal van honderdveertigduizend. Maar volgens de Volkskrant is het onderzoek dat naar aanleiding hiervan is ingesteld, inmiddels afgerond en blijkt inenten niet schadelijk te zijn. Volgens andere